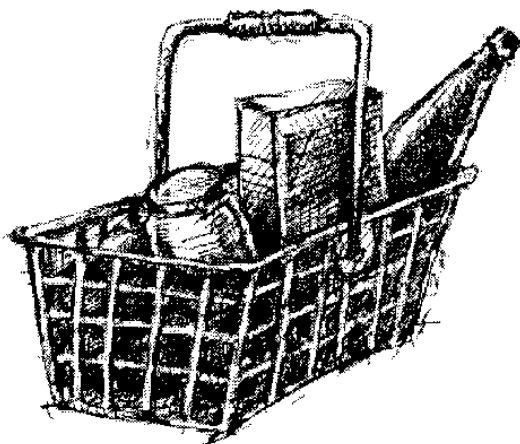

Stanisław Czachorowski

Zostań ekologicznym
konsumentem

Stanisław Czachorowski

Zostań ekologicznym konsumentem

Starostwo Powiatowe w Kwidzynie
przy współpracy Centrum Edukacji Ekologicznej w Kwidzynie

Kwidzyn 2000

Ilustracje oraz projekt okładki:
Copyright © Zbigniew Mieruński

Copyright © Stanisław Czachorowski

Redakcja: Ewa Romanow

ISBN 83-914130-0-4

Skład, łamanie, druk:
Kon-tekst Studio
ul. Cisowa 28, 19-500 Gołdap
tel. (087)6151523

Wydawca
Starostwo Powiatowe w Kwidzynie
ul. Warszawska 19, 82-500 Kwidzyn
tel. (055) 279-42-43

Centrum Edukacji Ekologicznej w Kwidzynie
ul. 11 listopada 27, 82-500 Kwidzyn
tel. (055) 261-22-16

nakład 1500 egzemplarzy

Starostwo Powiatowe w Kwidzynie

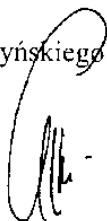
przystąpiło do realizacji „Programu gospodarki odpadami w powiecie kwidzyńskim”. Zdając sobie sprawę z fundamentalnej roli edukacji ekologicznej w tym programie, postawiliśmy na solidne przygotowanie dzieci i młodzieży do podjęcia wysiłku, jakim jest segregacja odpadów. Realizując projekt „RADY NA ODPADY” skierowany do dzieci szkół podstawowych, projekt „ZIELONY KONSUMENT” z udziałem gimnazjalistów oraz projekt „NASZE INICJATYWY” z młodzieżą w roli głównej, liczymy na sukces. Mamy nadzieję, że zaangażowanie dzieci, młodzieży i nauczycieli zaowocuje uruchomieniem samonapędzającego się mechanizmu edukacji i informacji, a do grona świadomie segregujących osób będzie dołączało coraz więcej mieszkańców powiatu kwidzyńskiego.

Jednocześnie informujemy, że sukcesywnie będziemy stwarzać we wszystkich gminach powiatu coraz lepsze warunki do segregacji odpadów. Już w wielu miejscach pojawiły się kolorowe pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów. Gwarantujemy Państwu, że odpadki z tych pojemników trafiają do Zakładu Utylizacji Odpadów, tam w miarę potrzeb są dosegregowywane a następnie trafiają do odbiorców surowców wtórnych. W ten sposób odzyskane szkło, makulatura i plastik mają szansę na powtórne wykorzystanie.

Selektywna zbiórka to jeden z etapów procesu ograniczania ilości odpadów trafiających w konsekwencji na wysypisko śmieci. U podstaw tego procesu należy umieścić minimalizację ilości powstających śmieci. Książeczka „Zostań ekologicznym konsumentem” pomoże Państwu odpowiedzieć na wiele pytań związanych z tym problemem oraz, mamy nadzieję, zachęci Państwa do przyłączenia do grona „ekologicznych konsumentów”.

Starosta Powiatu Kwidzyńskiego

Leszek Czarnobaj

Ograniczenie ilości odpadów

Możesz zmniejszyć ilość odpadów, które generujesz poprzez ograniczenie źródła ich powstawania – tj. poprzez odpowiedzialne z punktu widzenia środowiska dokonywanie zakupów. Takie odpowiedzialne dokonywanie zakupów oznacza mniejszą ilość śmieci w domu.

Broszura ta zawiera szereg prostych zasad, w jaki sposób można ograniczyć ilość odpadów w domu, w tym też zbędnej poczty określonej na Zachodzie terminem „junk mail”, co w wolnym tłumaczeniu odpowiada „pocztowym śmieciom”. Zmniejszając ilość wyrzucanych odpadów chronisz też zasoby wodne swojego regionu oraz zbiorniki wodne: źródłiska, rzeki, jeziora.

Przekaż uwagi zawarte w tej broszurze swoim kolegom, przyjaciołom i rodzinie.

Zasada ograniczenia odpadów u źródła

Zasada ograniczenia odpadów u źródła oznacza każde działanie, które ogranicza ilość lub toksyczność odpadów. Może być to dla przykładu zwykłe korzystanie z gąbki zamiast papierowych ręczników, jak i skomplikowane przeprojektowanie procesu produkcji i pakowania.

Zaangażowanie konsumenta w momencie dokonywania zakupów jest istotnym elementem w procesie redukcji odpadów u źródła.

Przykładem takiego zaangażowania jest:

- kupowanie solidnych, cechujących się dużą trwałością produktów,
- kupowanie produktów o jak najmniejszym stopniu opakowania,
- kupowanie produktów w opakowaniach zwrotnych,
- kupowanie nientoksycznych odpadów.

Sięgnij do samego źródła

Jeśli twoje śmieci są typowe to około 40% z nich to opakowania będące pudełkami, torebkami, materiałami, w które się zawija produkty. Znaczna część tych „śmieci” może być poddana recyklingowi i tak naprawdę nie należy do śmieci.

Przejrzyj swoje śmieci i spróbuj zidentyfikować, co wyrzucasz. Kiedy już poznasz różne rodzaje śmieci, które generujesz, będziesz mógł przeanalizować, jakie produkty kupować, aby generować mniej śmieci.

***Kupuj produkty i opakowania, które można
podać recyklingowi
lub powtórnie wykorzystać
– nie tworzą one dodatkowych ilości śmieci***

Mniej opakowań oznacza mniej odpadów

Każde opakowanie, które nie służy do bezpośredniej ochrony produktu przed zniszczeniem lub fizycznym uszkodzeniem, jest zbędne. Produkt umieszczony w szklanym słoiku, który z kolei znajduje się w kartonowym pudełku i jest owinięty w plastik, można uznać za nadmiernie opakowany.

Dokonuj wyboru w mądry sposób. Wybierz produkt jak najoszczędniej pakowany:

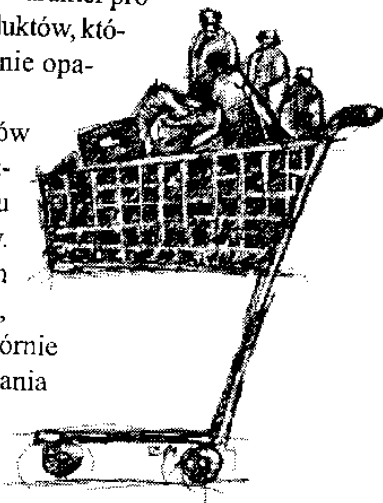
- kupuj smalec bez opakowania,
- noś zakupy w kieszeni, torbie wykonanej z materiału, a nie z plastyku,
- kupuj świeże produkty rolne bez opakowań
- staraj się unikać plastikowych torebek przy pojedynczych zakupach (np. jedno jabłko lub jeden ogórek)
- unikaj kupowania dóbr w zbędnym opakowaniu
- unikaj podwójnych opakowań
- unikaj opakowań wykonanych z różnych materiałów (np. takich jak kartoniki na napoje),
- kupuj koncentraty,
- kupuj produkty sprzedawane w większej ilości w jednym opakowaniu, zamiast w wielu małych opakowaniach,

- kupuj produkty w opakowaniach zwrotnych, które można powtórnie wykorzystać,
- unikaj produktów jednorazowego użytku (np. maszynek do golenia).

Siła nabywania

Twoje decyzje dotyczące zakupów, jakich dokonujesz, mają wpływ na strumień odpadów ! Możesz kształtować popyt na produkty zużywając mniejszą ilość surowców oraz wpływać na charakter produktów poprzez dokonywanie zakupów produktów, które można poddać recyklingowi i są rozsądnie opakowane.

Jeśli któryś z twoich ulubionych produktów jest nadmiernie opakowany, napisz do producenta i zasugeruj podjęcie działań w celu zmniejszenia ilości produkowanych odpadów. Zachęć go do wykorzystywania pojedynczych materiałów opakunkowych oraz do opakowań, które można poddać recyklingowi lub powtórnie wykorzystać. Bądź częścią takiego rozwiązania dzięki wybraniu produktów, które generują mniejszą ilość odpadów.

Ograniczenie toksyczności

Poprzez zmniejszenie użycia produktów zawierających toksyny ograniczysz ilość toksyn w środowisku. Zanim dokonasz zakupu, zadaj sobie pytanie:

- Czy istnieje mniej toksyczny, alternatywny produkt?
- Czy mogę używać mniej danego produktu lub używać go rzadziej?
- Czy mogę sporządzić w domu mniej toksyczny produkt lub używać go rzadziej?
- Gdzie ten produkt ostatecznie zakończył swój „życie”?

Ograniczaj ilość odpadów!

Planuj przyszłe zakupy:

- **przygotuj listę zakupów, które mają najwyższą trwałość, mogą być poddane recyklingowi, są najmniej opakowane i nie zawierają toksyn;**
- **przemysł, jaki wpływ na środowisko ma każdy produkt, jaki zakupujesz;**
- **dokonuj wyboru ze względu na opakowanie;**
- **wybieraj opakowania, które mogą być poddane recyklingowi lub powtórnie wykorzystane;**
- **przed dokonaniem zakupów przemysł, z czego został wykonany produkt;**
- **kupuj nietoksyczne alternatywne produkty, jeśli masz możliwość wyboru.**

Ogranicz ilość zbędnej korespondencji pocztowej

W polskich skrzynkach pocztowych rośnie ilość różnego typu materiałów przesyłanych pocztą. Nie osiągnęliśmy co prawda jeszcze „średniej zachodniej”, gdzie bywa, że w skali miesiąca przez jedną skrzynkę przechodzi kilka kilogramów reklamówek, ale to tylko kwestia czasu... Już teraz warto się zastanowić, co zrobić, aby uniknąć tej zbędnej „makulatury”:

○ przede wszystkim nie podawaj bez wyraźnego powodu swojego adresu różnego typu firmom prowadzącym reklamę na zasadzie „direct mailing” (przesyłki do konkretnego adresata). Firmy takie zarzucać cię będą coraz to innymi materiałami reklamowymi, a co gorsza, wymienią się twoim adresem z innymi podobnymi firmami lub sprzedadzą „twój kontakt” ;

○ poinformuj takie firmy, że nie życzysz sobie otrzymywać tego typu korespondencji.

W najgorszym wypadku, gdy już otrzymałeś, zbędną korespondencję, nie wyrzucaj jej do kosza, tylko do pojemnika na makulaturę – przynajmniej nie zmarnuj się papier wykorzystywany do reklamówki.

Powtórne wykorzystywanie produktów

Jako konsument możesz zredukować ilość śmieci, jakie generujesz, poprzez kupowanie produktów, które mogą być powtórnie wykorzystywane. Przy małym nakładzie sił (wysiłku) i niewielkiej kreatywności, redukcja ilości odpadów może stać się częścią twojej rutyny dokonywania zakupów. Jeśli chciałbyś dowiedzieć się, w jaki sposób możesz sprawić, że twój wysiłek na rzecz powtórnego wykorzystywania produktów da korzyści tobie i środowisku.

Dlaczego powtórne wykorzystywanie jest ważne

Powtórne wykorzystanie jest formą ograniczenia odpadów, co pozwala na zmniejszenie kosztów unieszkodliwiania odpadów. Jeśli realizujesz zasadę powtórnego wykorzystywania, to:

○ Oszczędzasz pieniądze

Produkty, które podlegają powtórnemu wykorzystaniu kosztują mniej niż te, które są od razu unieszkodliwiane (np. wywożone na wysypisko) – wynika to z faktu, że nie musisz ich tak często wymieniać. Oznacza to mniejsze koszty unieszkodliwiania ze względu na to, że generujesz mniej śmieci.

○ Oszczędzasz zasoby naturalne

Powtórne wykorzystywanie zmniejsza ilość zanieczyszczeń oraz oszczędza zasoby naturalne wykorzystywane do produkcji dóbr.

○ Oszczędzasz pojemność wysypisk śmieci

Powtórne wykorzystywanie pomaga zmniejszyć objętość odpadów stałych kierowanych na już obecnie przepełnione wysypiska śmieci. Co gor-

sze powstaje wiele dzikich wysypisk śmieci. Szczególne zagrożone są małe zagłębienia terenu, zwłaszcza źródłiska, dolinki małych strumieni, drobne zbiorniki wodne. Żyją tam unikalne i rzadkie bezkręgowce. Wraz z zaśmiecaniem ich siedlisk – giną bezpowrotnie. Przy małej dozie wyobraźni i kreatywności możesz spowodować, że potencjalne odpady staną się potrzebnymi produktami!

Kupuj produkty, które można powtórnie wykorzystać oraz opakowania zwrotne

Niektóre z powszechnych dóbr w gospodarstwie domowym są zrobione z myślą o ich wykorzystaniu i wyrzuceniu. Droga ta jest kosztowna i powoduje wykorzystanie drogocennej objętości wysypiska śmieci.

Kiedy dokonujesz zakupu nowych dóbr, wybieraj produkty, które można wielokrotnie wykorzystywać przed ich ostatecznym wyrzuceniem.

- kupuj produkty wielorazowego użytku: długopisy, latarki, maszyny do golenia, zapalniczki, aparaty itd.;
- kupuj produkty w opakowaniu zwrotnym;
- kupuj produkty w opakowaniach, które można wykorzystać powtórnie w gospodarstwach domowych – np. w szklanych pojemnikach z zakrętkami. W wypadku zakupu jakiegoś produktu w większej ilości lub w postaci skoncentrowanej możesz część przelać lub rozcieńczyć w takim opakowaniu;
- kupuj i używaj wykonane z naturalnych materiałów: pieluszki, ręczniki, ścierki itd.

Uwagi na temat powtórnego wykorzystania

- pojemniki po jogurtach są świetnymi pojemnikami na długopisy, ołówki itd.;
- pojemniki po margarynie mogą być wykorzystane np. do dokarmiania ptaków;
- szklane i plastikowe pojemniki w wielu wypadkach nadają się do przechowywania produktów w miejscu pracy i w domu;
- wykorzystaj drugą stronę kartki zanim wyrzucisz (najlepiej po zebraniu większej ilości papieru odnieś go do punktu skupu makulatury lub wyrzuć do pojemników specjalnie do tego przeznaczonych);
- wykorzystaj powtórnie koperty;
- gazety, które przeczytałeś, pożycz lub daj przyjaciołom, organizacjom charytatywnym, przychodniom, zakładom usługowym, takim jak np. fryzjer itp.

Śmieci jednej osoby są skarbem dla innej

- Sprzedaj za symboliczną cenę rzeczy, których już nie używasz, zamiast je wyrzucić
- Podaruj nadwyżkę żywności osobom biedniejszym, organizacjom charytatywnym itp.
- Podaruj zużyte zabawki, koce, ubrania do domów dziecka i opieki społecznej.

Śmieciom NIE, chomikowaniu NIE

Podczas gdy większość ludzi cały czas zbiera śmieci, TY możesz zmniejszyć objętość twoich śmieci dzięki praktyce powtórnego wykorzystania.

Stosując się do poniższych uwag, możesz wesprzeć starania na rzecz ograniczenia ilości odpadów:

- Na zakupy zabieraj własną torbę, najlepiej wykonaną z materiału lub papierową czy w ostateczności plastikową;
- Kup ładowarkę akumulatorów i używaj ich zamiast jednorazowych baterii;

- **Korzystaj z maszynek do golenia o zmiennym wkładzie zamiast jednorazowego użytku;**
- **W pracy i w domu korzystaj z kubków, filiżanek czy talerzyków wielokrotnego użytku, a nie z plastikowych;**
- **Wykorzystuj papier pakowy do okładania książek i zeszytów.**

Produkty i opakowania z plastyku

Każda Twoja decyzja w czasie robienia zakupów ma wpływ na środowisko. Jako, że pojawiło się wiele nowych produktów i opakowań plastycznych, czasami może nasunąć się pytanie:

- Czy produkty opakowania wykonane z plastyku mogą być poddane recyklingowi?
- Z jakiego rodzaju plastyku są wykonane dane produkty i opakowania?
- Czy plastyki mają negatywny wpływ na środowisko?

Informacje zawarte w tym rozdziale pomogą Ci odpowiedzieć na te pytania.

Czy plastikowe torebki można poddać recyklingowi?

Termin „plastyk ulegający „biodegradacji” (biodegradable plastic) jest mylący, jako że plastyk nie ulega degradacji, tylko rozpada się na mniejsze kawałki, które na zawsze pozostają w środowisku.

„Plastik ulegający biodegradacji” jest wymieszany z mączką zbożową i ulega dekompozycji (rozkładowi) w sprzyjających warunkach. Niestety, ze względu na brak odpowiednich warunków (następcznienie i ilość tlenu) plastyki takie często nie ulegają szybszej degradacji.

Wybierając pomiędzy zakupem papierowych a plastikowych torebek

wybierz te, które będziesz mógł więcej razy wykorzystać.

Plastyk, papier, czy materiały

- Torby z materiału pomagają ograniczyć ilość tworzonych odpadów stałych ponieważ mogą być wykorzystane przez bardzo długi czas;
- Używając torby wielorazowego użytku wykonanej z materiału oszczędzasz zasoby naturalne, takie jak drzewa i ropa.

„Plastyczne” wskazówki

- **Kupuj produkty wykonane z plastyku, które możesz poddać recyklingowi**

Skonsultuj się z lokalnym przedsiębiorstwem realizującym program selektywnej zbiórki śmieci, aby dowiedzieć się, czy akceptuje ono plastyki.

- **Powtórnie wykorzystuj plastikowe torebki i pojemniki**

Umyj plastikowe torebki i pojemniki i wykorzystaj je do innych celów w domu lub pracy (pudełka po maśle np. na doniczki do kwiatów).

- **Unikaj pojemników wykonanych z wielu warstw plastyków**

Pojemniki które można łatwo zgnieść i te, które można wykorzystywać w kuchenkach mikrofalowych, są niewygodne w procesie recyklingu ze względu na to, że zostały wykonane ze złożonych żywic. Kiedy podda się je recyklingowi – nie można ich przetworzyć na produkt pierwotny, ale trzeba je przetworzyć na produkt końcowy, taki jak np. plastikowy budolec.

- **Przygotuj swoje plastyki**

Splaszczone plastyki zajmują mniejszą przestrzeń w pojemnikach na śmieci. Odseparuj plastyki, które można poddać recyklingowi według ich numeru kodowego.

Jaki jest wpływ plastyków na środowisko?

- **Zmniejszanie ilości surowców**

Większość plastyków jest produkowana z gazu naturalnego i ropy naftowej. Surowce te nie należą do odnawialnych (ilość jest ograniczona) i

jest je trudno pozyskać z ziemi (co łączy się nierzadko z dodatkowym zanieczyszczeniem). Możesz pomóc w oszczędzaniu zasobów naturalnych za każdym razem, kiedy zdecydujesz się poddać recyklingowi produkty i opakowania z plastyku, które wykorzystujesz.

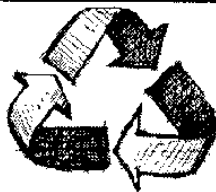
○ Oddziaływanie na naturę

Wiele ptaków wodnych i ssaków morskich jest zabijanych każdego roku kiedy, pomylą one plastyk z żywnością lub się zaplączą w plastikowe śmieci: butelki i inne pojemniki – jeżeli dostaną się do zbiorników wodnych – stają się śmiecionośnymi pułapkami. Mały bezkręgowiec czy kijanka lub traszka może łatwo wejść do butelki. Trudno znaleźć jednak wyjście i ginie. Padlina zwabia kolejne drapieżne bezkręgowce. I „śmieciowa” pułapka zabija dalej ...

○ Półprodukty w procesie produkcji plastyku

Wiele chemikaliów wykorzystywanych w procesie produkcji i przetwarzania plastyków jest bardzo toksycznych. Szkodliwe półprodukty obejmują emisje do atmosfery i zanieczyszczone ścieki.

***Znak recyklingu nie zawsze oznacza,
że dany produkt może zostać
poddany recyklingowi***

W wielu krajach większość punktów recyklingu akceptuje plastyki HDPE, niektóre dodatkowo zaś PETE. Do czasu, kiedy centra przetwarzania nie wypracują sposobów przetwarzania dodatkowych plastyków, ich ilość nie jest duża, a plastyki które one zbierają najczęściej nie obejmują wymienionych numerów 3 i 7.

Związek Przemysłu Plastikowego opracował w USA system kodowania produktów i pojemników plastikowych. Kod ten można znaleźć na dnie wielu produktów

PETE – polietylen tereftalan (z takiego plastyku wykonane są niektóre pojemniki na olej do sałatek i gotowania)

HDPE – polietylen o wysokiej gęstości (z takiego plastyku wykonane

są niektóre pudełka na detergenty oraz niektóre zabawki)

PCV – polichlorek winylu (z takiego plastyku wykonane są niektóre pojemniki na olej do smażenia oraz środki czystości do gospodarstwa domowego)

LDPE – polietylen o niskiej gęstości (z takiego plastyku wykonane są niektóre torby foliowe na artykuły spożywcze a także worki na śmieci)

PP – polipropylen (z takiego plastyku wykonane są niektóre pojemniki na żywność oraz pokrywki)

PS – polistyren (z takiego plastyku wykonane są niektóre produkty jak pojemniki na jogurty, kubki plastikowe, wypełniacze do opakowań, produkty z piany)

Inne – wielowarstwowe (produkty dla kuchenek mikrofalowych w pojemnikach, które można zgnieść)

Papier z odzysku

Kiedy kupujesz produkty wykonane z papieru pochodzącego z odzysku pomagasz zachować zasoby naturalne i zamknąć cykl recyklingowy (odzysku). Jedna tona papieru wyprodukowanego w 100% z makulatury zamiast z dziewiczego drewna oszczędza ok. 17 drzew, 4100 kWh energii, 31780 l wody, 24 kg zanieczyszczeń odprowadzonych do atmosfery i 3 m³ objętości wysypiska. Rozdział ten opisuje proces produkcji papieru włączając bielenie oraz sprawę dioksyn.

Jak jest produkowany papier

Papier jest produkowany z drewna, które nie nadaje się na bucalec oraz z odpadów z tartaków.

Proces produkcji papieru obejmuje:

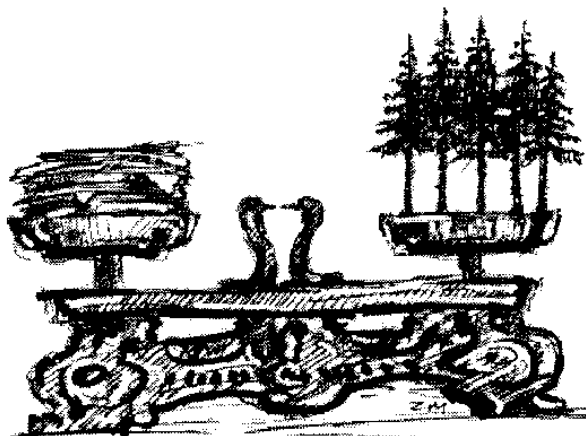
- z drzew usuwana jest kora i jest ono zamieniane na wióry, a następnie gotowane w wodzie z dodatkiem chemikaliów w dużym mieszalniku. W papierze takim jak biurowy i komputerowy, lignina i klej, który skleja włókna, są odseparowane od włókien drzewnych, a same włókna są rozbite na celulozę,
- często jest dodawany wybielacz w celu rozjaśnienia i wybielenia celulozy,

- dodawany jest krochmal, aby włókna się lepiej związały,
- papka papierowa jest podawana na posuwający się ekran, przez który odcieka nadmiar wody, a następnie jest prasowana, suszona i zwijana w wielkie belc.

Papier z odzysku

Zamiast z dziewiczego drewna, papier z odzysku jest produkowany z odpadów z zakładów papierniczych, od producentów kopert, drukarni oraz makulatury z domów i firm. Odpady są mieszane z gorącą wodą, podgrzewane i rozdrabniane na papkę.

Zszywki od papieru i inne zbędne zanieczyszczenia są usuwane, a tusz

i farby rozpuszczane za pomocą chemicznego rozpuszczalnika. Niekiedy dodawany jest wybielacz. Następnie papier jest zwijany, prasowany i suszony oraz cięty na karty.

Zawartość poddawana recyklingowi

Wiele zakładów papierniczych wykorzystuje papier z odzysku w ich procesie produkcyjnym. Ważne jest, aby sprawdzić rodzaj zawartości poddanej recyklingowi przy dokonywaniu zakupu produktów pochodzących z papieru makulaturowego:

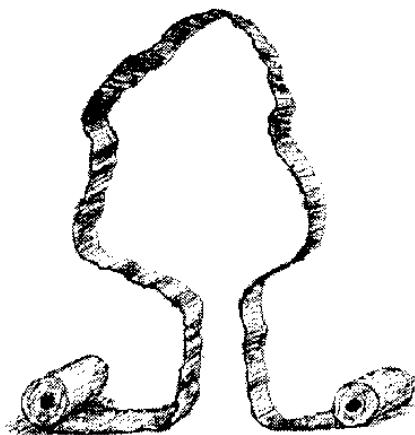
- **zakłady papiernicze** wykorzystują do produkcji papieru resztki produkcyjne takie jak przycinki, skrawki kopert, etc.; resztki te nigdy nie znajdowały się w rękach konsumenta,

- **zakłady papiernicze** wykorzystują makulaturę zebraną z dzielnic mieszkaniowych i centrów handlowych i biznesu. Jeśli papier ten zostałby zebrany znalazłby się najpewniej na wysypisku lub zostałby spalony.

Jeśli chciałbyś się dowiedzieć jaki typ zawartości recyklingowej zawiera dany produkt, napisz lub zadzwoń do producenta.

Jakość papieru z odzysku

Papier nie może pochodzić w 100% z odzysku dlatego, że wyższa jakość papieru wymaga włókien dziewiczego drewna. Kiedy kupujesz papier z odzysku, najczęściej otrzymujesz mieszankę 40-60% włókien pochodzących z odzysku i reszty włókien z dziewiczego drewna.

Badania naukowe wykazują, że papier może być wykorzystany powtórnie nie więcej niż siedem razy, zanim włókna nie zaczną poważnie tracić jakości. W większości wypadków papier z odzysku może być wykorzystywany w miejsce papieru dziewiczego. Kupuj papier z odzysku jeśli tylko możesz to robić!

ZAMKNIJ CYKL RECYKLINGOWY

Kupuj produkty wykonane z papieru makulaturowego

Czasopisma

Powlekany lub lakierowany papier może też być poddawany recyklingowi, ale na razie nie ma na niego popytu. Pokrycie papieru w magazynach redukuje ilość włókien w papierze jakie można powtórnie wykorzystać, a więc zakłady papiernicze muszą płacić więcej za jedną tonę surowca pocho-

dzącego z takiego rodzaju papieru. Jako, że zakłady papiernicze unowocześniają i udoskonalają swoje urządzenia, należy w niedalekiej przyszłości oczekiwać więcej możliwości wykorzystywania papieru z czasopism. W celu uzyskiwania dokładniejszych informacji na temat możliwości recyklingowania tego rodzaju papieru, skontaktuj się z lokalną firmą zajmującą się selektywną zbiórką odpadów.

Bielony versus niebielony

Często w celu rozjaśnienia i wybielenia papieru dodaje się związków wybielających. W czasie procesu bielenia chlorem łączy się on z organicznymi związkami fenolowymi i w podwyższonej temperaturze tworzą się dioksyne, które są wysoce toksyczne i powoduje defekt płodu ludzkiego. W czasie bielenia papieru tworzy się sporo ścieków... które potem trafiają do zbiorników wodnych. Nie wszystkie oczyszczalnie przyzakładowe są sprawne na 100 % Niektóre zakłady wolą płacić kary niż całkowicie oczyszczać ścieki.

Jeśli masz możliwość wyboru, kupuj produkty z papieru niebielonego, który ma minimalny wpływ na środowisko. Produkty te obejmują:

- filtry do kawy,
- woreczki do herbaty,
- ręczniki papierowe,
- papier biurowy.

Pytaj o alternatywy

Alternatywne technologie bielenia wykorzystują zamiast chloru – tlen, utleniacz i wodorotlenek sodu. Alternatywne rozwiązania są stosowane w wielu zakładach papierniczych w Europie (w USA w niewielu).

Jeśli masz trudności w znalezieniu produktów z niebielonego papieru, zwróć się do producentów i zakładów papierniczych i powiedz im, że to co białe nie zawsze jest dobre. Proś o alternatywne rozwiązania.

Czym stają się materiały ulegające degradacji?

Kiedy materiały ulegające degradacji opuszczają dom konsumenta, w kraju, gdzie przykładą się wagę do ochrony środowiska i powtórnie wykorzystuje surowce, przechodzą one szereg różnych etapów, zanim staną się nowym produktem. Niektóre materiały są kierowane do centrów przetwarzania, gdzie są poddane przeróbce, zanim trafią na rynek producenta. Inne trafiają prosto do producenta, gdzie są przetwarzane na nowy produkt. Cykl recyklingowy zamyka się w momencie, kiedy nowy produkt jest wyprodukowany ze starego.

Rozdział ten pokazuje cały cykl obejmujący zbiórkę, przeróbkę i końcową produkcję.

Jeśli to możliwe – prosimy Cię, abyś informacjami zawartymi w tym rozdziale podzielił się ze swoimi przyjaciółmi!

Programy recyklingowe

W krajach zachodnich istnieją już od dłuższego czasu tzw. „drop-off centres” (centra „podrzucania” – śmieci oczywiście). Centra te to praktycznie szereg wyraźnie oznakowanych kontenerów, do których wyrzuca się materiały zgodnie z ich podziałem. Kiedy pojemniki są pełne, materiały zostają przetransportowane do centrów przetwarzania, gdzie następnie są poddawane przeróbce.

Niektóre miasta prowadzą tzw. „curbside collection programs” (w wolnym tłumaczeniu „program zbiórki u konsumenta”), gdzie materiały do powtórnego wykorzystania są odbierane sprzed mieszkań i firm. Potem, po-

dobnie jak w przypadku „drop-off centres”, materiały transportowane są do centrów przetwarzania.

Cena przetwarzania

Materiały są sortowane, przetwarzane i przygotowywane do wysyłki do producentów. Szkło jest rozdzielane i przygotowywane do producentów. Szkło jest rozdzielane na białe i kolorowe, a następnie miażdżone na małe kawałki. Karton, gazety i inne odpady papiernicze są kompaktowane. Aluminiowe i stalowe puszki i pojemniki są prasowane, zaś plastyki prasowane lub granulowane.

Producenci

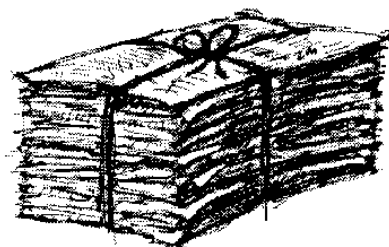
Producenci są ostatnim ogniwem w odzyskiwaniu odpadów – przetwarzają je oni na nowe produkty. Szkło jest topione – potem tworzy się z niego szklane produkty; podobnie przetapiany jest metal. Szkło i metal mogą być recyklingowane praktycznie w nieskończoność, podczas gdy materiały takie jak papier mogą być poddawane recyklingowi tylko ograniczoną ilość, z powodu utraty włókien celulozowych.

Czym stają się materiały ulegające degradacji

Po przejściu procesu przygotowującego, materiały te stają się zależnie od rodzaju i przeznaczenia na przykład:

Gazety:

- nowymi gazetami
- kartonami na artykuły zbożowe, corn flakes, etc.
- kartonikami na jajka
- tapetami
- podłóciółką zwierzęcą
- tubami papierowymi
- torebkami papierowymi

- izolacją papierową

Papier biurowy:

- nowym papierem biurowym
- papierem toaletowym
- serwetkami
- ręcznikami papierowymi
- kartonem (np. do produkcji ww. kartoników, etc.)

Szkło:

- nowym szkłem (butelki, słoiki, etc.)
- kruszywem szklanym (np. do wykorzystania w nawierzchniach drogowych)

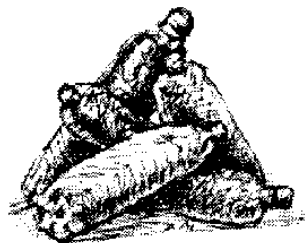
Aluminium:

- aluminiowymi puszkami
- folią aluminiową
- tablicami rejestracyjnymi
- znakami drogowymi

Plastyczne pojemniki (HDPE #2):

- plastikowym budulcem, łączniki, etc.
- doniczkami
- elementami łodzi, boi, etc.
- drogowymi słupkami
- pojemnikami na śmieci
- zabawkami
- meblami plastikowymi
- rurami
- znakami
- pojemnikami na proszek, płyny, etc.

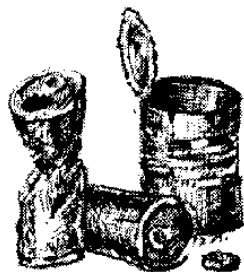
Plastyczne butelki na napoje (PET #1)

- plastikowym budulcem, łącznikiem, etc.
- wypełnieniem (np. śpiworów)

- siatkami wzmacniającymi do wykładzin
- linami
- zderzakami samochodowymi
- rączkami do pędzli
- izolacją
- szczotkami do szorowania

Cynkowane puszki metalowe:

- nowymi cynkowanymi puszkami stalowymi
- innymi przedmiotami metalowymi

Włącz się w działania na rzecz powtórnego wykorzystywania odpadów i ograniczenia zużycia nowych surowców

Także Ty możesz stać się istotnym elementem w zamkniętym cyklu recyklingu materiału. Producenci nie mogą produkować nowych towarów bez surowców wtórnych, które mogą im dostarczać tylko konsumenci. Niezbędne jest przy tym, abyś dostarczał im surowce nie zanieczyszczone.

Skontaktuj się z Twoim lokalnym odbiorcą surowców wtórnych w celu uzyskania bliższych informacji nt. warunków, jakim powinny odpowiadać dostarczone przez Ciebie surowce oraz gdzie możesz je dostarczyć.

Zawartość ulegająca recyklingowi i możliwość recyklingu

Większość konsumentów jest skłonna dokonywać zakupu przyjaznych środowisku dóbr, ale w zalewie pseudo-ekologicznych produktów często mają oni problemy z ich identyfikacją na półkach sklepowych.

Rozdział ten przedstawia informację odnośnie tego, jakie surowce mogą być powtórnie wykorzystywane i jak odróżnić produkty wykonane z surowców, które można poddać recyklingowi.

Jeśli to możliwe – prosimy Cię, abyś informacjami zawartymi w tym rozdziale podzielił się ze swoimi przyjaciółmi!

Co oznacza symbol recyklingu

Symbol recyklingu można znaleźć w dolnej części produktu lub na opakowaniu.

Symbol recyklingu może oznaczać dwie rzeczy:

1/ Dany produkt można poddać recyklingowi

Wykorzystane produkty można przetworzyć na nowe produkty.

Np. szklana butelka może być przetworzona (przetopiona) na nową szklaną butelkę

lub ...

2/ Dany produkt zawiera pewną ilość surowca, który pochodzi z recyklingu

Produkty są wykonane z materiałów pochodzących z recyklingu zamiast z surowców pierwotnych. Np. kartoniki na jajka (tzw. wydmuszka) zawiera włókna ze „zużytej” gazety.

Skontaktuj się z Twoim lokalnym odbiorcą surowców wtórnych w celu uzyskania bliższych informacji nt. warunków, jakim powinny odpowiadać dostarczone przez Ciebie surowce wtórne.

Kupuj produkty zawierające surowce z recyklingu

- Papierowe produkty, takie jak np. chusteczki czy ręczniki papierowe, są wykonywane z recyklingu.
- Kartony na zboża, ciastka, etc. Zawierają materiały pochodzące z recyklingu, jeśli są w środku szare.
- Izolacja w kamizelkach narciarskich i śpiworach może być wykonana z powtórnie wykorzystanego surowca pochodzącego z plastikowych butelek PET.
- Produkty takie jak śmietniczki czy butelki na płyn do czyszczenia mogą być wykonane z poddanych recyklingowi plastikowych butelek na mleko.
- Papierowe notatniki mogą być wykonane z papieru z odzysku.

Kupuj produkty zawierające surowce z recyklingu

- Wybieraj opakowania, które można poddać recyklingowi np. aluminiowe, szklane czy papierowe.
- Puszki wykonane z dwóch metali (np. cynku i stali) można poddać recyklingowi np. puszki z żywnością.
- Kupuj mleko w opakowaniach szklanych, a jeśli już nie możesz, to w plastyku HDPE.

- Staraj się kupować produkty takie jak olej, miód, etc. W szklanych opakowaniach.

Plastyczne opakowania na artykuły spożywcze, ze względu na aspekty dot. zdrowia, są rzadko wykorzystane (przerabiane) na nowe opakowania na artykuły spożywcze. Zamiast tego są one przerabiane na inne materiały przydatne człowiekowi, jak np. trzonki do pędzli.

Staraj się zamknąć pętlę !

*Możesz przyczynić się do zamknięcia „pętli recyklingowej”
kupując materiały z recyklingu, sam poddając je
powtórnemu wykorzystaniu!*

Opakowania ze zmieszanych materiałów

Tego typu opakowania jest trudno poddać recyklingowi z tego względu, że zawierają różne materiały – np. papier, plastik, aluminium (choćby w pudełkach na soki) jest trudno je od siebie oddzielić. Jeśli możesz dokonać wyboru, lepiej kupuj opakowania wykonane z jednego surowca, który można odzyskać- np. szkła.

Małymi kroczkami...

Czy to w ogóle możliwe zostać ekologicznym konsumentem? Czy warto? Takie refleksje same nasuwają się po przeczytaniu tej książeczki.

Nasze codzienne zachowania konsumenckie, zazwyczaj nie przyjazne wobec środowiska przyrodniczego, można śmiało porównać z nałogiem. Uzależniliśmy się od wielu czynności (a może tylko do nich przywykliśmy?). Odruchowo zabieramy foliowe woreczki ze sklepu, chociaż nie są niezbędne np. do opakowania i tak już zapakowanej paczki herbatników, sięgamy bezmyślnie po kolorowy kartonik z napojem wyglądający na papierowy, a przecież od środka wyściełany metalem, wszystkie odpadki łątwą ręką wrzucamy do jednego kubła...

Tak, jak z uzależnieniem nikotynowym, czy alkoholowym można walczyć, tak samo można pracować nad zwalczaniem negatywnych konsumenckich przyzwyczajzeń. Nie jest to łatwa praca, ale tym bardziej warto się jej podjąć.

Liczy się każdy, nawet najmniejszy, krok. Drobnie gesty przyjaźni wobec środowiska, jeśli okazywane tylko przez jedną osobę nie mają większego znaczenia dla środowiska. I to chyba najbardziej nas zniechęca do podejmowania trudu zmiany naszych przyzwyczajzeń, czy wręcz walki z konsumenckim nałogiem. Ale jeśli dołączą do nas następne osoby: rodzina, koledzy z pracy lub ze szkoły, ekspedientka w sklepie, nauczycielka, sąsiad..., będzie nas więcej i środowisko zapewne odczuje naszą postawę.

Dlatego pamiętaj:

- Ciesz się nawet z jednej najdrobniejszej zmiany własnych dotychczasowych przyzwyczajzeń, ale - nie spoczywaj na laurach;
- „Śpiewaj całemu światu pieśń” o swojej postawie coraz bardziej przyjaznej środowisku. W ten sposób zachęcisz znajomych do podjęcia tego trudu;
- Poprzez pomoc środowisku stajesz się lepszym człowiekiem.

**POWODZENIA!
ZOSTAŃ EKOLOGICZNYM KONSUMENTEM!**

Centrum Edukacji Ekologicznej

powstało w 1998 roku z inicjatywy władz samorządowych Kwidzyna w odpowiedzi na potrzeby nauczycieli, lokalnych działaczy, przyrodników.

Kwidzińskie CEE nie jest rozbudowaną strukturalnie instytucją. Do szerokiego grona mieszkańców Kwidzyna i okolic docieramy poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi, lokalnymi zakładami pracy, szkołami, urzędami.

Główne cele naszej działalności to systematyzowanie i wzbogacanie wiedzy na temat funkcjonowania środowiska przyrodniczego oraz zagrożeń stwarzanych przez działalność człowieka, a także animowanie lokalnej społeczności do działań na rzecz ochrony środowiska.

Przykładem takich działań jest włączenie się do realizacji programu gospodarki odpadami w mieście i powiecie. Ważny element tego programu-segregacja odpadów- nie powiedzie się bez permanentnej edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych.

Sprawy minimalizacji powstających śmieci i segregacji odpadów to tylko wycinek działalności CEE.

Jednym z naszych priorytetowych zadań jest „czuwanie” nad społeczną stroną realizacji Lokalnej Agendy 21. Przyszłość CEE oraz solidne podstawy dla zrównoważonego rozwoju regionu upatrujemy we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz ze szkołami. Z tą myślą oferujemy nauczycielom różnorodne formy doskonalenia zawodowego np. studium podyplomowe „Edukacja ekologiczna”, cykl kursów przyrodniczych.

Biuro CEE stanowi bazę dla działalności organizacji ekologicznych i wszystkich tych, które chciałyby włączyć się do realizacji „Strategii zrównoważonego rozwoju Kwidzyna- Agenda 21”. W CEE powstał punkt konsultacji dla organizacji pozarządowych. Tutaj można uzyskać praktyczne informacje dotyczące zdobywania środków na działalność ekologiczną, przyłączyć się do realizacji ciekawych inicjatyw, podzielić się swoimi pomysłami i znaleźć pomoc w ich urzeczywistnieniu.

Oprócz lokalnych instytucji na co dzień pomagają nam wiele organizacji i fundacji o zasięgu wojewódzkim, ogólnopolskim i międzynarodowym. Są to m.in.: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku, Fundacja „Partnerstwo dla Środowiska”, Fundacja BORIS (w ramach tworzenia sieci Centrum Aktywności Lokalnej), Fundusz USAID w ramach programu Partnerstwo dla Samorządu Terytorialnego LGPP.

Formy naszej działalności to rozmaite konkursy o tematyce przyrodni-

czej i ekologicznej np. „Stare drzewa pamiętają dawne dzieci”, „Baw się z Zieloną”, „Jaki to ptak”, „Historia pewnego śmicia”; wycieczki przyrodnicze; warsztaty wzbogacające wiedzę i doskonalące umiejętności jej przekazywania; działania kulturalne i artystyczne; alternatywne formy spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży np. „Kwitające Wakacje”. Ponadto prowadzimy biblioteczkę ekologiczną, w której oprócz książek i czasopism zgromadziliśmy wiele pomocy dydaktycznych dla nauczycieli.

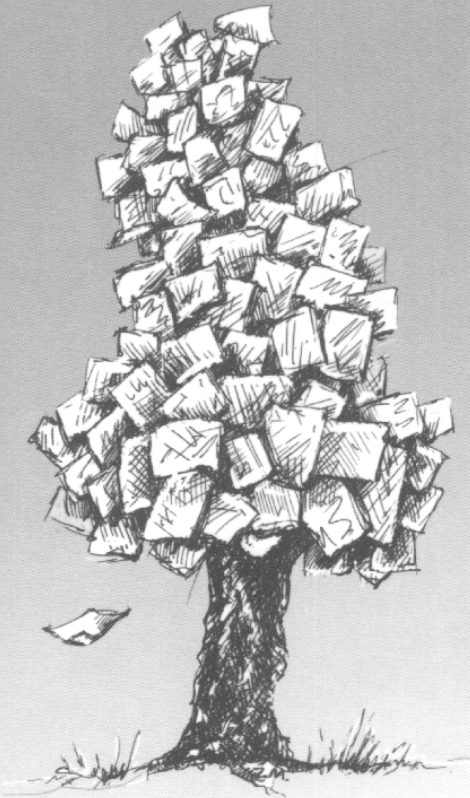
Wszystkie problemy związane z ochroną środowiska staramy się traktować nierozdzielnie poprzez spojrzenie na otaczającą przyrodę, jak na precyzyjny mechanizm zegara, w którym zaburzona praca jednego z kół zębatych, odbija się zaburzeniami całego mechanizmu.

Naszą misją jest dążenie do dominacji działań prewencyjnych nad innymi koniecznymi formami ochrony i ratowania środowiska.

Zachęcamy do współpracy i wspólnego myślenia o PRZYSZŁOŚCI ŚRODOWISKA!!!

Z ekologicznymi pozdrowieniami
dla wszystkich
EKOLOGICZNYCH KONSUMENTÓW

pracownicy i wolontariusze CEE

Wydawca:
Starostwo Powiatowe w Kwidzynie
przy współpracy
Centrum Edukacji Ekologicznej w Kwidzynie

ISBN 83-914130-0-4

KWIDZYN 2000